

Emlékfüzet a családtól távoli időkről - Bóti Imre csendőr naplója ^[1]

Egy korszak történelmének, egy testület történetének megismeréséhez nagyban hozzájárulnak a személyes feljegyzések, naplók. Ez teszi fontossá számunkra Bóti Imre csendőr főtörzsőrmester Emlékfüzetét, mely szerencsésen átvészelte a második világháború alatti és az 1945 utáni viharos, vészterhes évtizedeket. Írásában Bóti Imre a második világháború utolsó hónapjainak csendőreinek mindennapjairól ad számot.

Életének és naplójának bemutatása előtt néhány szóval kitérek a Magyar Királyi Csendőrség szerepére, a csendőrsors jellemzőire. Az 1881-ben létrehozott fegyveres katonai őrtestület jelentős szerepet játszott a vidéki Magyarország közbiztonságának fenntartásában. „Az utókor rendkívül vegyes érzelmekkel viseltet e testülettel kapcsolatban. Egyesek hálás nosztalgiával tekintenek rájuk, mások a mindenkor kormány erőszakszervezeteként definiálják őket” – olvashatjuk Androvicz Gábor tanulmányában.^[1]

Bóti Imre 1928-ban

Nem volt egyszerű bekerülni a Csendőrséghez, a feltételek igen szigorúak voltak. A kiképzés hosszú időszaka után az első évek állandó szolgálattal teltek. „A mi életünk a külvilág életétől bizonyos mértékben visszavonultan pereg, életünk javarésztét bajtársaink körében kell leélnünk úgy, hogy magánéletünk is túlnyomó részben bajtársi körben folyik. Ez az egymásrautaltság ad különös jelentőséget a bajtársiasságnak. A mi egész sorsunk, társadalmi helyzetünk, becsületünk, tekintélyünk elválaszthatatlanul hozzá van növe az egész testületéhez...”^[2]

Éppen ezért a szolgálat megkezdése első hat évében házasodni sem lehetett, általában 30 éves koruk környékén gondolhattak a nősülésre. A család – bármilyen fontos is volt – bizonyos mértékben háttérbe szorult, hiszen a csendőr ideje nagy részét a laktanyában vagy külső szolgálaton töltötte, így jórészt csak enni és aludni járt haza. Hétfőgőz lehetett csak együtt a családjával.

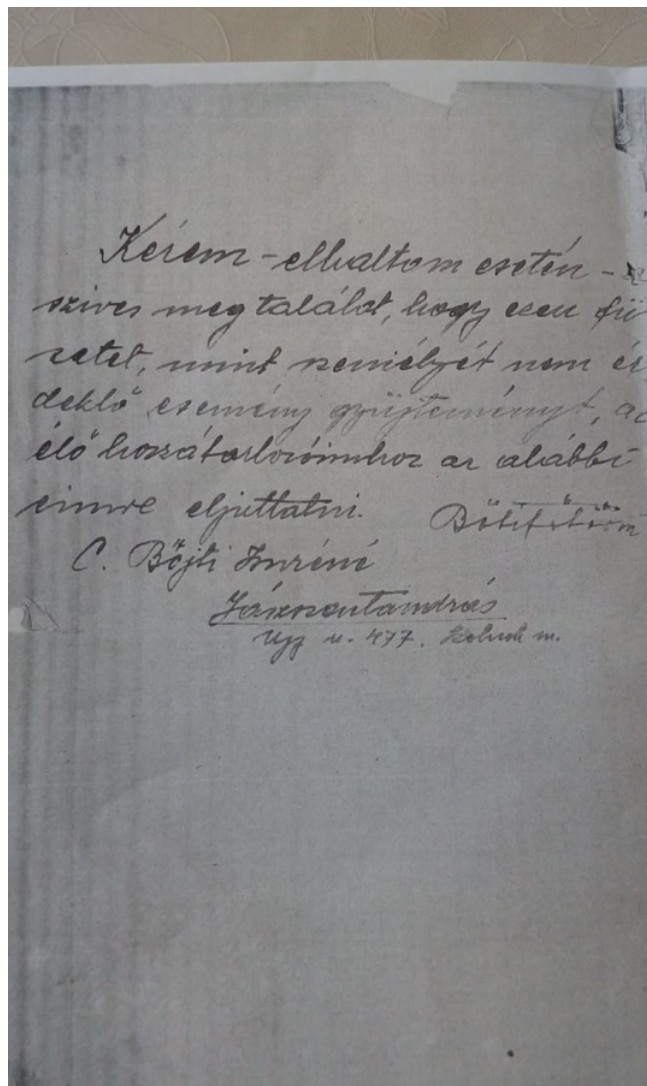
A Csendőrséghez való tartozás tekintélyt adott és egyben tartást, büszkeséget is. A testület 1945-ös megszüntetése után nehéz sors várt rájuk, sok megaláztatást, üldöztetést kellett elviselniük – de általában igyekeztek az esküjükben megfogalmazott elvek szerint élni a továbbiakban is. Fontos volt számukra a tisztesség (Hűséged, becsületed, vitézséged nem eladható!) és a törvénytisztelet (Mögötted a törvény, előtted is az legyen!).^[3]

A nehézségekből kijutott Bóti Imre csendőr főtörzsőrmesterek: eleinte családjá megélhetésének biztosítása is akadályokba ütközött. Féltve őrzött naplója azonban több családi fényképpel, hivatalos iratokkal együtt szerencsésen megmaradt. Felesége, gyermekei rejtgették ezeket a kutató szemek elől, míg végül dédunokája, Mikus Zsolt elhatározta: emléket állít anyai dédnagyapjának, közkinccsé teszi a naplóját (Bóti Imre tiszteletére Bóti Mikus Zsolt néven szerepel a közösségi oldalakon). Számára példakép volt a dédnagyapja, akit nem ismerhetett ugyan, de szellemiségéről, tisztességéről sokat hallott a családban. Ez számára erőt és tartást ad a mai napig is.

Mikus Zsolttal a Magyar Királyi Csendőrség megalakulásának 140. évfordulóján Szeghalmon megrendezésre kerülő ünnepi alkalomra készülődve ismerkedtem meg. A közösségi média jóvoltából láttam a gödöllői csendőrségről, a Magyar Királyi Gödöllői Csendőrakutya-telep történetéről feltöltött fotóimat, írásaimat. Mivel Bóti Imre csendőr főtörzsőrmester 1943-tól Gödöllőn teljesített szolgálatot, úgy érezte dédnagyapja sorsa is része kell, hogy legyen a gödöllői csendőrség történetéről szóló írásaimnak. Örömmel tettem eleget a kérésének. Azzal a reménnyel adom most közre a naplót, hogy a sok információn túl, az eseménydús életrajz is felkelti majd az érdeklődésüket és így méltó emléket állítunk neki.

Bóti Imre gazdag életútját főleg az általa írt *Éleleírásból*^[4] ismerhetjük meg, iskolai tanulmányaitól kezdve, végig követve az 1917-1945 közötti, a katonaságnál, majd a csendőrségnél eltöltött évtizedek történetét. A családtagok visszaemlékezése is nagy segítségemre volt (többek között a Hadtörténelmi Levéltárban őrzött iratok másolataival).

Bóti főtörzsőrmester szárnyírnokként megszokta a pontos feljegyzések, jelentések készítését, talán ez indította arra, hogy az *Emlékfüzetben*^[5] minden nap leírja a történeteket, külön kiemelve a fontosabb eseményeket. Nagyszerű forrásanyag ez, mely név szerint felsorolja a csendőr bajtársakat, az elvégzett feladatokat, az előljárók utasításait, a hadieseményeket. Pontos képet kapunk a tüzérségi és bombatámadások következtében kialakult kaotikus állapotokról. Ugyanakkor arra is gondolt, hogy halála esetén a családjá képet kaphasson erről a kemény, embert próbáló időszakról, az irántuk érzett szeretetéről, aggodásáról – hogy jó emléket őrizhessenek meg róla.

Az Emlékfüzet nyitóoldala: Kérem elhaltam esetén a szíves megtalálót, hogy ezen füzetet, mint személyét nem érdeklő esemény gyűjteményt, az élő hozzátartozóimhoz az alábbi címre eljuttatni.

Feljegyzéseiből betekintést nyerhetünk a mindennapokba is: az esti kártyázás, az olvasás, az egyenruha javítása (szabóinas tanulmányai révén értett hozzá), de ami a legfontosabb: a család helyzetéért való aggodalom, a nehezen megszerzett kincsek (élelmiszer, ruha, szappan) hazajuttatása. Megismerjük belőle álmait, melyekről sokszor elszoruló szívvel olvashatunk, átélve az ellenség elől menekülő csendőr és az életéért, családjá biztosságáért aggódó férj, apa helyzetét. A napló szövegében csak apró korrektúrákat végeztem, hangulatát meghagyva tettem néhány mondatát érthetőbbé. Ízes, régies szóhasználatán, fogalmazásmódján nem változtattam. A Bőti Imre által kihúzott szöveget az átiratban nem szerepeltetem.

Bőti Imre (Kocsér, 1898. november 12. – Maglód, 1984. október 27.) 15 éves koráig szüleivel (Bőti János és Zagy Erzsébet földművesek) élt és nevelkedett öt testvérével együtt (közülük János és Miklós szintén csendőr lett). Az elemi iskola elvégzése után 16 éves korában szabó tanonc lett, majd két év tanulás után szabó képesítést szerzett. 1917 februárjában 18 évesen besorozták katonának és 1917. október 15.-én bevonult Szolnokra a 68. gyalogezredhez. Kiképzésre Prágába vitték, majd innen 1917 decemberében a román frontra, 1918 májusában az olasz frontra került. A piavei harcok során 1918. október 27-én angol fogságba esett, ahonnan 1919. június 15-én érkezett haza a csóti fogolytáborba. Leszerelése után szüleihez hazatérve földműveléssel foglalkozott.

Bóti Imre honvéd – Prága, 1917

Középen piros csillaggal megjelölve Bóti Imre honvéd

1920. november 10-én besorozták tényleges katonai szolgálatra a nemzeti hadseregbe. Az Aréna úti vonatosztályhoz vonult be, majd 1921. szeptember 20-án leszerelt. Ezután szintén szüleihez tért vissza – s jövőjét biztositandó, csendőrségi szolgálatra jelentkezett. Az Esztergom-Hont vármegyei csendőrpáncsnoksághoz 1922. február 1-én vonult be, majd elvégezte az egyéves próbacsendőrtanfolyamot. Véglegesítése után 1923. február 1-én Esztergom vármegyébe, az annavölgyi őrsre került közbiztonsági szolgálatra.

Bóti Imre próbacsendőrt (a felső sorban jobbról a második) – Esztergom, 1922

Bóti Imre és Rácz Bálint csendőrök – 1923

1924. február 1-én a Bács-Bodrog vármegyében található Felsőszentiván csendőrörsére lett lovas szolgálatra elhelyezve, ahonnan 1924. október 1-től 1925. augusztus 30-ig a kiskunhalasi lovas alosztályhoz lovas továbbképzőbe vezényelték. A tanfolyam elvégzése után a sükösdí lovas őrsön kapott járőrtársi beosztást.

Sükösd, 1926. szeptember.10. (baloldalt Bóti Imre járőrtárs)

1926. november 29-én a Budapesti I. csendőrkerület Szolnoki osztályában, a jászapáti őrsre lett járőrtársként áthelyezve. 1927. március 1-én őrmesteri, 1930. március 1-én törzsőrmesteri fokozatba léptették elő. Több ízben volt járőrvezetői teendővel is megbízva.

Az 1920-as évek végén (bal szélén Bóti Imre csendőr őrmester)

Jászapátiban 1930. szeptember 1-én házasságot kötött *Tözsér Margittal*. Két gyermekük született: *Olga Anna* (Kenderes, 1931. július 26.) és *Géza Imre* (Kisújszállás, 1933. december 3.).

^[8]
Bóti Imre csendőr törzsőrmester és Tözsér Margit esküvőjükön a Tözsér családdal – 1930. szeptember 1.

1930. november 1-én a kenderesi őrsre helyezték át, ahol fő feladata Horthy Miklós kormányzó személyi biztonságának felügyelete, kastélyának őrzése és útvonalbiztosítás volt.

Kenderes, 1933. június 7. A kormányzó felesége, Horthy Miklósné jótékonyági előadást szervezett, melyen többek között Bóti Imre csendőr törzsőrmester is díszőrséget állt. Függetlenség, 1933. június 8.

^[9]

^[10]

^[11]

[Tovább a galéria oldalára](#) ^[12]

1933. június 15-én a kisújszállási őrsre helyezték át, ahol járőrvezetőként legfőbb feladata az útvonalbiztosításból állt.

Kisújszállás, 1934 júliusa (Bal szélén Bóti Imre csendőr törzsőrmester járőrvezető)

^[13]

Kitüntetései: Bronz Vitézségi Érem, Károly Csapatkereszt, Magyar Háborús Emlékérem, VI éves Legénységi Szolgálat Jel, X éves Legénységi Szolgálat Jel, XX éves Legénységi Szolgálat Jel, Osztrák Háborús Emlékérem, Bolgár Háborús Emlékérem, Erdélyi Emlékérem.

A háború után családjával Ceglédre költözött, s megkezdődött a hivatali procedúra: igazolatnia kellett csendőrségi szolgálatát, nyugdíjkérelmet kellett beadnia, és közben – mivel ez több évet vett igénybe – el kellett tartania a gyermekeit is. Alkalmi munkák által biztosított jövedelemből próbált a család megélni. Csendőr múltjával kapcsolatban több igazolást is kapott civil személyektől. A gödöllői osztályparancsnokság Pilisvörösvárra 1944. december 18-december 23. között települt át. A háború után 1945. szeptember 10-én az állomásfőnök és két vasúti alkalmazott tanúsította, hogy Bóti Imre a Pilisvörösvárra „összehordott több volt csendőrörsbeli ruházatnak élelmicikknek lassú becsomagolásával előidézője volt, hogy három vagon csendőr ruházat és különböző élelem Németországba nem volt elszállítható és így 1944. december 24. - én az Orosz harcgyűrűn belül magyar kézen maradt és a lakosság ellátásába került.”^[7]
Fóton 1945. szeptember 14-én többen is tanúsították, hogy a náluk töltött időszakban (1944. november 18–december 8.) „népellenes cselekményt nem követett el, nyílas vagy németbarát tevékenységet nem fejtett k. Oroszok elleni harcban nem vett részt.”^[8]
Nyugdíjkérelmét csak 1947-ben fogadták el. 1948. január végén a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága rendeletére ideiglenes nyugállományba helyezték. Az Államrendőrségtől kapott illetmény mellett alkalmi munkára kényszerült (már amennyire ezt beteges egészségi állapota lehetővé tette). Mivel a Különleges Igazolói Bizottság igazolta őt, 1948. február 20-án levélben fordult a Belügyminisztérium Igazolóbizottságához, melyben kérte, hogy „rászorultságom voltát és nyugdíjam folyósítását tartalmazó határozatot” vezessék rá a fent említett igazolásra.^[9]
A Soroksári úti Dohánygyárban sikerült végül elhelyezkednie, ahol közel húsz évig dolgozott segédmunkásként. Ceglédről nehézkes volt a bejárás a nagy távolság miatt, ezért 1952-ben Maglódra költöztek. Munka mellett ruhajavításokat vállalt a helybelieknek. Mikor már nem járt be dolgozni, sokat kertészkedett.

^[16]
1970-es évek, Bóti Imre nyugalmazott csendőr főtörzsrőrmester

Bóti Imre 1984-ben halt meg, 86 éves korában. Egész életét áthatotta esküje:
„Híven, becsülettel, vitézül!”

Dokumentumok:

ÉLETLÉÍRÁS

Név: Bóti Imre. Szül.: 1898. 11. 12.-én. Vallása: róm. kat.

Születési helye: Kocsér, Abonyi járás, Pest megye.

Apja neve: +^[10] Bóti János Anyja neve: Zagyi Erzsébet

Foglalkozása: Földműves. iskolai végzettsége: 4 elemi, 2 ipari

15 éves koromig szüleim házánál nevelkedtem. Az elemi iskola elvégzése után a 16-ik évemben szabó tanonc lettem, hol 2 évig mint szabó végeztem, tanonc iskolát. 18-ik évemben 1917 február hóban besoroztak katonának és 1917. október 15-én bevonultam Szolnokra a 68.-ik gyalogezredhez. Kiképzésre Prágába vittek, s innét 1917. december hónapban a román frontra, 1918. május hóban az olasz frontra kerültem. 1918. október 27.-én a piavei harcok során angol fogságba kerültem. Angol fogságból 1919. június 15-én érkeztem haza a csóti fogolytáborba, hol leszereltem, és szüleimhez hazatérve földműveléssel foglalkoztam.

1920. november 10-én – sorozás folytán – tényleges katonai szolgálatra a nemzeti hadseregbe /:Aréna úti vonatosztályhoz:/ vonultam be, hol 1921. szeptember 20-ig teljesíttem katonai szolgálatot. Leszerelésem után szintén szüleimhez tértem vissza, s mivel ott a jövőmnek semmiféle alapot nem láttam csendőrségi szolgálatra jelentkeztem, s 1922. február 1-én – behívásra – az Esztergom-Hont vármegyei, csendőrpáncsnoksághoz vonultam be, hol elvégeztem az egy éves próbacsendőrtanfolyamot jó eredménnyel.

1923. február 1-én véglegesítve lettem és az annavölgyi őrsre lettem közbiztonsági szolgálatra beosztva.

1924. február 1-én az annavölgyi őrsről a bajai vármegyei [!] felsőszentiványi őrsre lettem lovas szolgálatra elhelyezve. 1924. október 1-től, 1925. augusztus 30-ig a kiskunhalasi lovas alosztályhoz lovas továbbképzőbe lettem vezényelve, mely tanfolyam elvégzése után a sükösdői lovas őrsre kaptam beosztást, mint járőrőrtárs.

1926. november 29-én a Budapesti I. csendőrkerület szolnoki osztály jászapáti őrsre lettem mint járőrőrtárs beosztva, illetve áthelyezve. Ezen őrsön ért 1927. március 1-én az őrmesteri és 1930.március 1-én a törzsrőrmesteri, s itt 1930 szeptember 1-én házasságot kötöttem Tözsér Margittal. Ezen őrsön voltam több ízben, mint járőrvezetőti teendőkkkel megbízva.

1930. november 1-én a jászapáti őrsről, a kenderesi őrsre lettem áthelyezve, hol a Kormányzó úr kastélyának őrzése és személybiztonsága volt a szolgálati teendőik fő feladata [!] és az útvonalbiztosítások. 1933. június 15-én a kenderesi őrsről a kisújszállási őrsre lettem mint járőrvezető áthelyezve, hol legtöbb szolgálatunk útvonalbiztosításból állt.

1936. december 1-én a közbiztonsági szolgálat alól felmentve a Kunhegyesi szárnyhoz szárnyírnoknak lettem áthelyezve és a lovas állományból gyalogállományhoz átminősítve.

1937. május 1-én a kunhegyesi szárny Kisújszállásra áttelepülve [!], Kisújszállásra lettem mint szárnyírnok áthelyezve.

1938. június 10-én a kerületi parancsnokság toborzó bizottsága – általános lesóványodás miatt – irodai szakszolgálatossá minősített át. H. M.^[11] úr rendeletére 13/áp. 1938.

1940. március 1-vel a kisújszállási szárny megszűnésével a szolnoki szárnyhoz szárnyírnoknak lettem áthelyezve. 1942. április 1-ével 3-ik fizetési fokozatba irodai főtörzsrőrmesterré lettem kinevezve. H. M. úr 113.214/20.ELN.1943. sz. rendelettel.

1943. december 28-án kelt Biz-Áp. 77/1940.szám alapján a származásom nagyszülőikig igazolva lett.

1944. július 1-vel főtörzsrőrmesteri 2-ik fizetési fokozatba lettem kinevezve. 13/áp.1944.

1917. évben a román és az 1918. évben az olasz fronton tett harctéri érdemeikért a Bronz Vitézségi Érmét és Károly Csapatkeresztet kaptam.

Feleségemnek 1931. VII. 26-án Olga Anna leány és 1933. XII. 3-án Géza Imre utónevét kapott gyermekei születtek.

1936. december 1. óta közbiztonsági szolgálatot nem teljesíttem, irodai teendőm elvégzése után lakásomon állattenyésztéssel és kerti-munkával foglalkoztam, semmiféle pártnak tagja nem voltam.

Politikával nem foglalkozhattam, mert tiltva volt. Ritkán napilapot, de főleg csendőrségi lapot és szakkönyveket olvastam.

1944. október 18-án a Gödöllői csendőr osztályparancsnokság az orosz belővés és bombázás elől Fót községbe települt át, melyet irodai anyaggal nekem is követni kellett, s majd az orosz csapatok elől 1944. XII. 8-án Szentendrre, XII. 16-án Pilisvörösvárra, XII. 24-én Öttevénybe és 1945. március 24-én Mosonszentjánosra települt.

Mivel a parancsnokság innen indult Németországba, én lemaradtam.

Az orosz csapatok Mosonszentjánosra 1945. április 1-én vonultak be. Ezen felszabadulás után még aznap polgári ruhába öltözve gyalog elindultam Budapest felé. Fogság nélkül; 1945. április 7-én érkeztem Budapestre és jelenlegi lakásomon a családot egészségben megtalálva, április 16-án – mivel a testület megszűnt – a Vörös Hadsereg I. kerületi parancsnokságánál a Mária Terézia laktanyában jelentkeztem, hol nyilvántartásba vetek, de szolgálateltelre nem alkalmaztak. Azóta alkalmi munkából élek és tartom fenn családom.

Budapest, 1946. április 24.

BÓTI IMRE
volt csendőrfőtörzsörmester

Emlék füzet

*A családtól távoli időkről
1944.XI./16.-1945.IV.7.-ig*

Kérem elhaltam esetén a szíves megtalálót, hogy ezen füzetet, mint személyét nem érdeklő esemény gyűjteményt, az élő hozzátartozóimhoz az alábbi címre eljuttatni.

Bóti Imre főtörzsörmester

C. Bóti Imréné
Jászszentandrás
Új u. 477. Szolnok m.

1944. X. 16.

Gödöllőt az osztálytörzs 1944. november 16-án hagyta el – béke állomáshelyét – amikor is Fót községbe települt. Ezen napon én Gödöllőről teljes felszerelve (családot ott hagyva, puskásan), kerületi parancsnokság orvosfőnöki vizsgára lettem útbá indítva és kerületi parancsnoksághoz (I. csendőrkerület) szóló postát vittem, mert Gödöllőn ekkor már postaforgalom - az ellenséges behatás folytán - nem volt.

Gödöllőről HÉV-vel^[12] 6 órakor indultam. A Budapestre érkezés és postakézbésítés után, az orvos főnökhöz mentem ki, a 11-es kórházba, röntgen vizsgára utalt. A kórházban történt megjelenés után a kásás reggel, majd röntgen vizsgálatra került sor 11:30 órakor, majd kijövet 13-14 óráig riadó miatt a kórház óvóhelyén voltam, s onnét 14 óra után szabadulva a 75-ös villamossal^[13] a Keleti pályaudvarnál [!] a Gödöllői HÉV-vel hazautaztam, majd onnét 19 órakor Veresegyházán át, 20 órakor Fótra bevonultam, hol a bajtársakat igen erős füstös szobában, szórakozva találtam, hol a kisebbik szobában lefeküdvé éjeleztem.

17-én reggel Fótról vonattal Budapestre a 11-es kórházba röntgen vizsgára mentem. Ott a 24 órás állapot szerinti röntgenezés – délig várva – 12 óra táján megtörtént, hol szintén riadó miatt, 12 óráig az óvóhelyen lét után, gyalog a Déli Pályaudvarig mentem, ott a 44-es villamossal^[14] a Károly körülig, onnét gyalog a Nyugati pályaudvarig mentem, ott a 90-es villamossal^[15] a Keleti pályaudvarra, honnét vonattal 15 órára Fótra bevonultam. Itt osztály segédmunkatársaim a napi postát elkészítették és a postát Veresegyházán át, Gödöllőre vittem. Az osztályparancsnokság által történt aláírás után lakásomra tértem. Ezen postát K. Szabó Károly szakaszvezető vitte a kerületi parancsnoksághoz. Ezen este vittem a családomnak fél liter szeszt, s utaztam Stogel József géplakatos gödöllői lakossal és a legfiatalabb leányával Veresegyházáról.

18-án reggel 6 órakor HÉV-vel mentem Budapestre. (10 órára értünk be, mert ellenséges gép a Blaha Lujza fürdőnél^[16] a villanyoszlopot ellötte). A 11-es kórházba gyomorvizsgálatra mentem, hol próbareggeli után a visszavétel igen kínos volt. A lelet után 12:30 óráig várva (11:30 -12:30 között a riadó helyen) 15 órára villamoson és vonaton Fótra bevonultam, hol a két gyermekem már ott várt. Ezen napon eltávoztam 19-ére, amikor is 19 órakor két gyermekemmel (2 liter szeszrel) vitéz Joó főtörzsörmesterrel vonaton Veresegyházig eljutva, onnét mind a négyen gyalog Szadán át, Gödöllőre értünk fáradtan kb. 22 órakor. A postát kézbesítettem az alezredes úrnak (Deteky Ágoston), ki a vizsgálati eredményem után érdeklődve győgyport adott és elrendelte, hogy amíg a családom Gödöllőn lakik, én vigyem mindennap Fótról - Gödöllőre a postát. Az éjjelt a családi körben töltöttem, hol egy vitéz Bíró nevű honvéd őrmester volt a család vigasztalója.

19-ét családi körben töltöttük: Miklós öcsém a feleségével, Édesanyánk Zoli unokájával. Ezen a napon is volt légi támadás, illetve Gödöllőn légiriadó. Feleségem sírva - idegileg megviselve panaszkolta, mivel távol vagyok a német és magyar katonák éjjel az udvarban járnak, nem bírja idegileg félelmében, vigyem zavartalan helyre.

20-án Gödöllőről 6 órakor HÉV-vel Budapestre indultam, az orvosi lelettel és futárpostával a kerületi parancsnoksághoz és az orvosfőnökhöz. Ezen reggel voltam Miklós öcsémnél is, kitől kaptam egy pisztolytáskát. A kerületi parancsnokságnál a posták kézbesítése után 10 óra tájban légi riadó miatt 11 óráig óvóhelyen voltam. Onnét kiszabadulva gyalog mentem át a Nyugati pályaudvarig, mert a villamosok áramhiány miatt álltak. Fótra 15 órára vonultam be. Ezen este a postát Gödöllőre dr. Viczián Antal főhadnagy úr kerékpárján vittem Mogyoródon át a HÉV-ig. A vonattal egyszerre értem az állomásra, s csak annyi időm volt, hogy a kerékpárt a vonatra feltéve máris indult [!], s a kerékpárt az őrsön, Szabó szakaszvezetőnek adtam át, utána az alezredes úrhoz elvittem a postát, ott aláírás után – elpostázva – a kerületi parancsnoksághoz való kézbesítés végett, átvittem és a családomhoz hazatértem. Az éjjelt a családommal töltöttem. Este 22 órakor kis riadó volt.

21-én HÉV-vel Gödöllőről Budapestre indultam, majd Budapestben 9 órakor a postát a kerületi parancsnokságnál kézbesítettem. Keleti pályaudvar és a Garai tér közötti utcában 11 órakor bomba esett és robbant fel. Robbanás után a Keleti pályaudvar oldalánál a 75-ös vonalán egy hanyatt esett, idős eszméletlen nőt vittek fel a mentők és vittek el. A 46-os^[17] a 90-es villamoson, majd vonaton Fótra 14 órakor bevonultam. A postát feldolgoztam, 17 órakor alkalmi gépkocsin (német gépkocsin) a mogyoródi vasútállomásig mentem, onnét Gödöllőre 18 órára az alezredes úrhoz vittem. Rövidesen megszabadulva, még az este a kastélyban állomásozó csapatparancsnokságnál gépkocsi után érdeklődtem.

22-én eltávozásnál a családnál voltam. Reggel korán csomagoltunk a feleségemmel, mert légitámadások és bombázások, majd csavargó katonák által történt megfélemlítés miatt nem tudott tovább Gödöllőn maradni, kért, hogy vigyem vagy magammal, vagy Budapestre. Ezen ok miatt csomagoltunk és szereztem gépkocsit. Részben összecsomagolás után 7 órakor kimentem Gödöllőn a HÉV Ferenc József[!] megállójához^[18] hogy Budapestre menő gépkocsit kerítsek, kaptam is, amin az élelmet, ágyneműt, tűzhelyet, ruházatot a zöld ládában és a gyerekeket (húgom két családját is) elszállítottam Miklós öcsémhez Budapestre. Ott lerakva az anyagot a 11:40-es HÉV-vel visszautaztam Gödöllőre. Gödöllőre érve kijelentés [!] végett a községében voltam, hol igen veszélyes légi bombázás és repülőgéppuska tűz ért. Ekkor a lakásom közelében lévő Kovács gazda lakását és a fürdőt igen sok légi akna érte. Lakásomra tértem 13:30 órakor, ahol egyes elmaradt dolgokat még összeszedve, feleségemmel, húgommal^[19] 15 órakor, HÉV-vel Budapestre indulva elhagytuk Gödöllőt. A lakásba egy Németh nevű idős házaspárt fogadtunk fel gondnoknak, azzal, hogy ha visszatérhetünk, az alsó lakásban kap helyet és a kertet felében dolgozhatja. [!] A családot Budapestben lerakva (elhelyezve), még aznap 19 órakor Fótra bevonultam. Ma Kőhegyi Ferenc főtörzsörmester Gödöllőn megsebesült.

23-án A napi posta elintézése után, alkalmi autóval Mogyoródon át Gödöllőre postát vinni már nem kellett, mert erős légi támadás és ellenség belövése miatt, az osztályparancsnok úr is bevonult Fótra, így a postát csak következő nap vitte Szabó szakaszvezető.

24-én Fóton a nap irodai ügyködéssel telt el, a postát Budapestre B. Szabó szakaszvezető vitte.

25-én Irodai ügyködés, alezredes úr őrsirodába való települése, majd a gyakorlati tervezet kidolgozása volt elrendelve. Postát B. Szabó vitte a kerületi parancsnoksághoz. Kőhegyi Ferenc főtörzsörmester Gödöllőn 22-én megsebesült, és ma 14 óra tájban meghalt.

26. Vasárnap: Osztály irodában a bajtársakkal töltöttük, vitéz Joó főtörzsörmester eltávozt^[20] volt. Horváth főtörzsörmester vasárnap délelőtt ment el. Ott voltak Fóton Antal József, Tóth István főtörzsörmesterek. Jászszentandrásiak és rádiósok.

27. Hétfő: Csendes napi irodai foglalkozás.

28. Kedd: Alezredes úr közbiztonsági megbeszélésre lett a kerületi parancsnoksághoz (I. csendőrkerület) berendelve. Alezredes úrral létszám és egyéb tájékoztatás végett vitéz Joó főtörzsörmester, valamint minden őrsparancsnok bent volt. A postát vitéz Joó főtörzsörmester vitte a kerületi parancsnoksághoz.

29. Szerda: Napi irodai foglalkozáson kívül a laktanya biztonságára szóló napi parancsot a parancskönyvbe leírtam, 13 órától laktanya és pénztár ügyeletes voltam. Ügyeletes tiszt Joó István gazdasági főhadnagy. Postát B. Szabó Károly szakaszvezető vitte a kerületi parancsnoksághoz.

30-án Csütörtök: Napi irodai szolgálaton kívül, ebéd után magyar dohányt simítottam, s este géppel levágtam. András nap lévén csendben, ital nélkül telt el. A postát B. Szabó szakaszvezető vitte a kerületi parancsnoksághoz. Gépkocsival Gödöllőn voltam a lakást megtekinteni.

1944. XII. 1. Péntek: Napi irodai foglalkozáson kívül, Kiss Ferenc gyalogsági őrmester, Bankó Mihály főtörzsörmester, Koch Sándor főtörzsörmester és Polyák József őrmester leszerelték. Bankó főtörzsörmester – mivel már nem volt otthona – visszamaradt. A postát Kecskeméti Pál őrmester vitte gépkocsival. Illetmény fizetés volt, Laktanya ügyeletes voltam 13 órától.

1944. XII. 2. Szombat: Irodai napi foglalkozáson kívül Kéki István nt.^[21] törzsörmester Budapestről a csapattal bevonult. Én és Joó főtörzsörmester XII. 3-án eltávozt kértünk a családunkhoz. A gödöllői szárny postáját 17 órakor indulva vitéz Joó főtörzsörmester vitte. A 18 órai vonattal Budapestre utaztam, eltávozt a családomhoz és ott éjeleztem.

3-án vasárnap: A családnál töltöttem annyiból, hogy 9 órakor Gödöllőre utaztunk kislányommal, a húgommal és fiaival, ahol felvettünk a padlásfeljáró alól 2 bődön lisztet. Meglátogattam Bárcsay szomszédékat. A 13 órai HÉV-vel akartunk, de csak a 15 óraival tudtunk menni. Budapestre értünk, megebédeltünk, beszélgetés után Bp. Thököly u. 17. I. 4. szám alól 18 órakor eljöttem, s Fótra vonaton bevonultam, mert eltávozt lejárt.

4-én Hétfő: Csendes napi irodai teendőknél kívül jelentősége a napnak nem volt – mint esett az eső – majd 24 órától hajnal 3 óráig őrszem szolgálatot teljesítettem a laktanyában Fóton. Laktanya ügyeletes tiszt Joó István gazdasági főhadnagy volt.

1944. XII. 5. Kedd: Az irodai napi foglalkozás illetve, a napi posta elintézése, elpostázás, s aznap a postával 17 órakor indulva Budapestre az éjjelt a családnál töltöttem.

6. Szerda: 8 óraker a 44-es villamossal a kerületi parancsnokszághoz a postát elvittem. Postát megvárva 10 óratól 11 óráig légiriadó miatt az óvóhelyen voltunk, majd 11 óra után gyalog indulva, Kis Erzsébettel találkoztam (egy csendőr neje, boldog állapotban^[22]). A családíg gyalog mentem ebédre, ebéd után 13 óraker HÉV-vel, majd vonattal Fótra 15 óraker bevonultam. Aznap még a futároknak postát kézbesítettem. Ezen este a 7 órára szóló postát, B. Szabó szakaszvezetőnek adtam át. Ezen napon erős lett az ellenség nyomása, Fót is kapott 3 bomba aknát repülőőről. Több órs elhagyta békeállomását. Horváth József főtörzsrőmester Budapestre eltávozt kapott.

7. Csütörtök: Napi irodai teendők után 11 óraker Fót egyik üzletében anyagkiosztáson voltam, Joó és Bankó főtörzsrőmesterekkel. Az egyik nyilastól 2 orsó cernát, 1 pár gyermekharisnyát kaptam 6 db pisztolytöltényért. (Az alezredek urat gépkocsibaleset érte ma). Délután, illetve alkonyat után 17 óraker egy másik üzletben 3 méter fiúruhának valót vettem 297 pengőért a fiamnak. A laktanyában elpostáztam a kerületi parancsnokszághoz részére és a 20 órai vonattal Budapestre indultam, de a vonat a HÉV-hez késett és csak 8-án reggel 6 óraker tértem vissza a laktanyába, s a három irodai bajtársal aludtunk.

8. Péntek (Ünnepe): ½ 8 órára vonattal Budapestre a családhoz érkeztem, kiket még az ágyban találtam. Reggeli után – mely elkészítése végett feleségem felkelt – 10 órára a kerületi parancsnokszágra vitt postát kézbesítettem. Vissza ebédre a családhoz majd, 14 óraker megtudtam, hogy a Kerületi parancsnok aznap Fóton járt, és Szentendrre való vonalati útba indítását rendelte el az osztályparancsnokszágtörzsnak és a gazdasági hivatalnak. A Fótra utazást megkíséréltem, de mivel a németek aznap a főt vonalati aláaknázták, aznap déltől a vonat nem közlekedett, nem utaztam Fótra – már azért is, [!] mivel Ferenczi törzsrőmestertől megtudtam, hogy az osztálytörzs Fótról elindult és útban van Szentendre felé – visszautaztam a 40-es villamossal a családhoz, ott éjjeleztem és 9-én reggel 6 óraker indulva a 7 órai HÉV-vel 8 órára Szentendrre bevonultam. Az osztálytörzs 8-án 19 óra tájban érkezett meg, amikor is Szentendrét, s abban több házat légi aknatakalat ért. A HÉV-állomás végénél két ló is áldozat lett. Itt igen közel a szigeteken órs ellenséges tusakodás volt. Az alezredek úr felgyógyult és bevonult.

9. Szombat: 8 óraker Szentendrre bevonultam, kicsomagolás, irodai berendezkedésen kívül déliben hozzáfogtam Kiss András szőrmivő törzsrőmesterrel és feleségével, a bajtársak által Fóton levágott sertés kibontásához, feltrancsrozásához (szétszedéséhez). Vacsorára gulyás készült.

10. Vasárnap: Tétlenkedés, majd 10 óra után a sertés gulyáshoz és a sertés lesütéséhez, Kiss,^[23] Kissné szolga [!] Kissnével dolgoztunk. Vacsora is az ebéd maradványából volt, posta nem volt.

11. Hétfő: Kévs irodai munka volt. Posta nem érkezett, az osztályparancsnokszághoz sem küldött. Szakácskodáson és víz szivattyú javításán kívül, a nap egy légi riadóval telt el, bombázás nem volt.

12. Kedd: Irodai teendőkön kívül 13 óraker a futárpostát vittem Budapestre a kerületi parancsnokszághoz, 16 óraker kézbesítettem. Utána a családhoz tértem. Ezen a napon utazott át Szálasi nemzetvezető a szentendrei szárny területén. Ezen a napon vittem haza Budapestre a Szentendrre szállított kincstári és magán ruházatom vesszőkosárban.

13. Szerda: Reggel 6 óraker indultam a családtól, hogy villamossal Szentendrre bevonuljak. 6 óraker leálltak a villamossal a városban, a Szentendrei HÉV-ig gyalog mentem. Elérve a 7:30-as HÉV-et, s így 8:20-ra Szentendrre bevonultam. Ezen a napon igen erős volt a harcias viaskodás a szigetben. A postát a kerületi parancsnokhoz B. Szabó szakaszvezető vitte.

14. Csütörtök: Reggel 9 óraker Zámory Árpád alezredek úr I. kerületi parancsnok Szentendrén volt gépkocsival és röviddel – mert az ellenséges nyomás erősödött – kocsikra rakodtunk és 13 óraker Pomáz irányába elindultunk. Pomázra érve én dr. Viczián Antal főhadnagy úrtól engedélyt kaptam (kértem), hogy Budapestre menjek a családomhoz. Pomázon villamosra ültem, a kocsik pedig tovább mentek Pilisvörösvár felé. Én még aznap 19 óraker utánuk utaztam Pilisvörösvárra. Szentendrén magunkat élelmezünk a már előbb odaszállított élelemből. Ezen a napon 5 db elemet és 12 db szappant is vittem a család részére.

15. Péntek: a pilisvörösvári őrsialtanya pár fős tiszthelyettesi lakásában két szobában, míg a gazdasági hivatal a konyhában foglalt helyet, a kocsikról az anyagot behordtuk, a vendéglőkből asztalokat hoztak a bajtársak. Én is 3 asztalt és 2 széket hoztam el a nyilaspárt helyiségből. Az első szobában az alezredek úr és dr. Viczián Antal főhadnagy úr volt. Zavartnak látta a helyet az alezredek úr, a gazdasági hivatali irodát nem megfelelőnek tartotta. Aznap az őrsirotát elvette az ápolótól, ő oda költözött, az osztálytörzs az egyes, a gazdasági hivatal a 2-es szobában foglalt helyet, rendezkedett be és kezdte meg irodai foglalkozását. Ezen a napon bekapcsolódtunk élelmezésileg az órs legénységi konyhájára. Kenyérrel önmagunkat láttuk el. Délután pék felkutatására indultam el, hogy kenyeret sütsek. Az órs keleti szomszédjában lakó pékhez 3 db 50 kg-os zsák lisztet szállítottam át, a süstést fizettük. Helyzetjelentést B. Szabó szakaszvezető vitt alkalmi gépkocsival Budapestre.

16. Szombat: Rendes napi irodai munka vette kezdetét, berendezkedés és élelmezés összhangban az őrsel. Horváth és Joó főtörzsrőmesterek a honvédségnél felvételeztek, 50 db cigarettát is (napi 10 db). Ezen a napon lett elhozva Budapestre a kerületi parancsnokszágtól személyenként 150 db cigarettát is. Ezen a napon kértem a családhoz eltávoztást, de a parancsnok úr rossz kedve miatt nem kaptam, azért, mert egy ügy az iktatókönyvben a kelleltnél tovább feküdt. Ezen a napon a futár B. Szabó szakaszvezető volt. Ezen a napon volt élelempénz, dohány váltság (146) karhatalmi és különbéri átalány 536 pengő, gazdasági hivatal által fizetve. A bányától egy kocsi szemet hoztak.

17. Vasárnap: A székesfehérvári osztály részére B. Szabó szakaszvezető postát vitt futárként. A napi irodai foglalkozáson kívül légiriadó volt. Orosz repülő a község felett megjelenve, géppuska tüzet adott le, és a község háza előtt egy nő comblövést kapott. Ezen a napon a futárpostát én vittem Budapestre. 18 óraker vonattal Óbudáig, onnét gyalog az Aquinkumig [!] mentem több utassal. Villamos nem volt, gyalog indultam Budapest felé. Aquinkumtól kb. 1 km-re egy honvédtiszt úr gépkocsijára felvett, és a Császárfürdőig vitt. Innét a családhoz villamossal utaztam. 400 pengőt átadtam a feleségemnek.

18. Hétfő: A családnál éjjeleztem. 10 órára kézbesítettem a postát, a kerületi parancsnokszágnál Bocsi törzsrőmester vette át. Nem tértem vissza a családhoz, hanem az 59-es és az 5-ös villamossal (nem hanem) [!] gyalog mentem a Császárfürdőig, s ott a vonatot lekésve a 20 óraker induló vonattal 21 órára vonultam be Pilisvörösvárra. Ezen a napon a postát Horváth I. főtörzsrőmester vitte a kerületi parancsnokszághoz.

19. Kedd: A napi irodai teendők. Az idő, eső utáni napra révén az utca sáros volt. Dr. Viczián főhadnagy úrral az állomáshoz mentünk, hogy a rosszul csomagolt osztályi iratládáját – melyet vagonban karóhoz kell rögzíteni – újra szegeljük a raktárban. Ezen a napon a turai őrségtől 100 kg lisztet is vettem a család részére.

20. Szerda: Előző este átvett futárpostát 7 óraker az osztálygépkocsin – Kecskeméti Pál őrmester vezette – a kerületi parancsnokszághoz kézbesíttem, s utána 11 órára villamossal a családhoz mentem. 13 óraker indulva a Bécsi úttól alkalmi autóval már 15 órára Pilisvörösváron voltam. Mivel a lisztet a gépkocsin nem akartam mutogatni, Miklós őcsémet kértem, hogy jöjjen ki érte. A honvédségi húsüzemben a családnak 2 kg húst vettem.

21. Csütörtök: irodai munka közben kaptuk a parancsot, hogy egyes szükséges iratot [!] – mivel a vagon még nincs lezárva – most vigyünk ki. Joó, Horváth főtörzsrőmesterek és én kimentünk az állomásra. Egy mosdószéknyit kiemelve az iratokat rendeztük, majd visszatérve délután az ügydarabok aláírása után a

helyzetjelentéssel (postával) Horváth főtörzsrőmester alkalmi gépkocsival Budapestre utazott. Vitéz Joó főtörzsrőmesterrel felvételezés után az OGMÉ-nál^[24] jártunk, s 17 óraker Miklós őcsém és a fiam megérkeztek. 17:45-re visszatérünk a laktanyába, miután kb. 40 kg lisztet egy alkalmi német gépkocsira felségítve Budapestre távoztak. Aznap a szomszédos fűszeresnél 2 jó piperesszappant vettem. 1 szappant és 25 db cigarettát a fiammal elküldtem a feleségemnek.

22. Péntek: reggel a helyzetjelentést – tegnap esti átvétel folytán – Horváth főtörzsrőmester Budapestre induló gépkocsin vitte. Napi teendők után délután vitéz Joó főtörzsrőmesterrel Émó. irodában,^[25] majd a péknél voltam. Visszatérve Joó főtörzsrőmesterrel a tervezett felvételezéstől eltekintve, a következő napra halasztottuk, mivel az osztályparancsnok úr gépkocsibaleset folytán beteg lett – el kellett utaznia.

23. Szombat: a kerületi parancsnok úr itt járt már 9 óraker. Ekkor már izgalmas volt a nap, repülőátadás volt 11 óra tájban, amikor is a község nyugati része kb. 2 légiaknát vagy bombát kapott. Hírlett, hogy baj kezd lenni, valószínű ez irányba támad az orosz. A péktől a kenyér el lett hozatva. Vitéz Joó főtörzsrőmester autóval a berlini század részére ruhával utazott Tinnyére, s ezért e napon Kiss András III. szőrmivő törzsrőmesterrel Emó-ban vételezésre én mentem. Számítást nem áthúzza csak lőtápot vételeztünk (tengerit és koprát). Este a tiszturak is megjőttek. Vitéz Joó főtörzsrőmesterrel feszülten vártuk a híreket, mert szó volt arról, hogy az orosz tank ékje Dorog irányába tör előre. Ennek komolyságát megerősítette dr. Viczián főhadnagy és Tatár hadnagy uraknak a hadtestnél telefonon történő érdeklődése, amelyre 22 óra tájban tértek vissza. Erre az időre az iroda össze volt pakolva úgy, hogy megkezdődött a kocsikra való rakodás, de az erős sötétség miatt csak 24.-én 2 órára lett a menet kész. A karhatalmi és átköltözésközi átalány 400 pengő volt.

24. Vasárnap: 2 óra 30-kor az osztálytörzs és a gazdasági hivatal elhagyta Pilisvörösvárt. Én az alezredek úrtól haza kéredeztem a családhoz, már azért is, hogy a kb. 55 kg lisztet, szálamit, 3 kg almát a család részére karácsony emlékére hazavihessem. Az anyag elrendezése után én a Tatár András gazdasági hadnagy (Pécel) úrral a volt irodában lefeküdtünk – az ott maradt matrac, fejpárnák közé. Reggel 7 óraker kimentem az útra, hogy alkalmi autóval elutazzak, de mivel autó mindjárt nem akadt, elintéztem, kifizettem a péknél a kenyérsütést – kb. fél 8 óraker akadt alkalmi magyar autós, aki Óbudára vitt, onnét villamossal a családhoz utaztam. (HÉV, Margit hídig, itt alkalmi katonai autóbussz az Erzsébet hídig, onnan villamossal haza). 12 óraker a menetnél kellett volna jelentkezni, de csak 15 óraker hagyta el a családot – nehéz szívvel – gyalog a Margit hídon át, mert vasárnap tisztelőre a villamosok nem közlekedtek. (A Margit hídon a hungarista katonák, nyilasok, öt évestől időskorúig nőkből és férfiakból álló hosszú zsidómenetet kísérték) Gyalog mentem a Bécsi útig, onnét magyar gépkocsival Dorogig, német gépkocsival Komáromig utaztam. Az ellenséges repülő Budapesttől 2-3 km-re utánuk lötte az utat, majd a községet elhagyva – végelelathatatlan jövő és menő gépkocsik és országos jármű közlekedés volt – az utat utánuk kb. 1-2 km-re az ellenség aknázta. kb. 16-17 óra közötti időben. A mi kocsiszlopunkat Neszmély előtt Budapest felől kb. 1 km-re értem utol. Nem szálltam le – szép holdvilágos este volt – Komáromba utaztam. A Komárom előtti falu, Szőny szőlőt volt, ép házat nem igen lehetett látni. Komáromba 20 óra tájban értem, át a Dunán, Észak-Komáromba az őrsre érve vacsoráztam, a nyomozókból szobájában éjjeleztem.

25. Hétfő: Karácsony 1. napja. A komáromi nyomozó parancsnokszághoz 7 óraker felkeltem, hogy az alakulatom – melyet Vörös Márton alhadnagy úrtól megtudva, a honvéd laktanyába fog elszállásolni – felkerestem, majd odaérve az őrszobánál Horváth József I. főtörzsrőmester iroda munkatársammal találkoztam. 9 óra tájban, mivel az alakulat még nem érkezett meg – türelmetlenségünkben elindultunk az oszlop elé, majd a komáromi város háza előtt érdeklődtünk az oszlop iránt, hol fél 10 tájban Deteky Ágoston alezredek osztályparancsnok úr odaállt, tájékoztatót a helyzetről, majd rövid beszélgetés után engem a Pilisvörösváron berakodott csendőri és magán anyagi vagon után érdeklődni küldött a komáromi vasútállomásra, mely szállítmány vezetője Póth Béla szőrmivő törzsrőmester volt. Onnét 12 óra tájban tértem vissza. Röviddel 12 óra után a kocsik is megérkeztek. A lovaknak helyet az istállóban biztosítva, a laktanyában lévő „Leventeothonban” kaptunk elhelyezést. Karácsony 1. napi szenteste, a Leventeothonban hideg vacsora volt, majd a laktanya tisztii étkezdéjében szintén hideg vacsorát szerzünk. A Leventeothonban Lakatos Dániel főtörzsrőmester családjával, Béki őrmester kisgyermekes feleségével, sógorojával (jászszentandrási lakosokkal) ott éjjeleztek. Padlón, fejmatracon aludtunk.

1944. XII. 26. Kedd: Karácsony 2. napja. Reggel ébresztés volt a kocsikról lezsedett anyagokat indulásra a kocsikra visszarakott, a lovak beferezése után az osztálytörzs és a gazdasági hivatal oszlop Győr felé elindult. Én mint szállásosnáló – azon parancsral, hogy az oszlop Gönyű községben éjjelez – menjek alkalmi gépkocsival előre. A Komáromi laktanyából kilépve egy német gépkocsival 9 órára Gönyűbe értem, ahol az előjáróságnál, majd a folyamór állomásparancsnokszágnál (sima hajón volt) jelentkeztem. Szállást itt nem lehetett biztosítani, miért is ½ 12 óra tájban az oszlop elé figyelve, egyik háznál a közben

odaért vitéz Joó főtörzsőrmesterrel összetalálkoztam. Vele, a kocsi elé elindultunk gyalog Nagyszentjános (Gróf Eszterházy-major) pusztáig. Egy másik gépkocsi – azon túl indultunk, s a majortól kb. 1 km-re a kocsioszloppal – felénk jöve – találkoztunk és vissza Nagyszentjános pusztára szállásoltunk be. 10 óraker tejszerzés, majd az ős gépkocsiján és az istállóban elhelyezkedve vacsora után éjeleztünk.

27. Szerda: János napja. Reggelre 20 l tejet kaptunk az uradalomtól. Ez után 2 bárányt vettünk, kb. 2 kg zsír is kaptunk. 1 bárányt levágtunk, pörkölt lett ebédre készítvé. Kb. 16 óraker lett kész, ebéd után 17 óraker indultunk el. Igen hideg szél fúj, majd a keresztútig, itt megfordult a menet Győr felé, enyhülve 23 órára értünk Győrbe, (Teleki út 72. sz.) hol egy lebombázott s elhagyott épületben – a lovak szintén padlásszobában – lettünk elszállásolva. Az éjjel padlón, fejmatracon barátságos melegben aludtunk.

28. Csütörtök: Reggel az anyaggal a gödöllői szárny egy része is beérkezett, úgy hogy ebédet már az anyagjából főztek is. Én pék után jártam, majd előbb villanyt szereltem, pék került, de a lisztet csak úgy sütötték meg, ha a sütéshez fát is viszünk. Aznap fa is lett szereve. Ezen sütés végett jártam a győri honvéd laktanyában is, de sok – pótolhatatlan – sütés miatt nem vállaltak. Az estét már villanyfény mellett töltve, a népek az oldalszobában szórakozva (kártyázva) töltötték, én 20 órától lefeküdtem, ott éjeleztünk.

29. Péntek: Reggeli (rántott leves) után a lisztet, fát kocsi rakva, a Petőfi utcába 94 kg lisztet és 95 kg fát vittünk kenyérsütés végett, 3 kg lisztet a kenyéért cserébe. 30 kg kenyeret el is vittem. Az ebéd sertés gulyás volt. A délután a szálláskörletben telt el. Délben jött a parancs, hogy 30-án reggel korán Győrt el kell hagyni. Ebéd után indulnak a szállásosnialók 10 fő, a két szárnytól 1-1 fő, az osztálytól és a gazdasági hivataltól, Joó István gazdasz főhadnagy úr parancsnoksága alatt. 14 óraker Öttevénybe érkeve, parancs, az összes alakulat elhelyezését itt kell biztosítani. A század, illetve, két szárny részére az iskola termei, lovak részére a malomban és gazdaházaknál az istállóban lett hely biztosítva. Az éjjel az iskolában töltöttem.

30. Szombat: Az osztályparancsnok úr, valamint osztály irodai és gazdasági hivatal a kastélyba mentünk, onnét visszajövet, tiszta szállást kaptunk a Szt. István krt. 21. alatt. A távolság miatt a Szt. István u. 47. alá lett elhelyezve az osztály, a gazdasági hivatal pedig a templom előtti iskolában. Délajt a lovasok s utána röviddel a kocsi, 15-16 óra tájban az osztály kocsijaival megérkeztek. Az irodát a 47. szám alatt szabóműhelyben helyeztük el az iskola bútorával berendezve, a lakást pedig az utcai szobában. Éjjel jó volt.

30. Vasárnap: Irodai rendezkedés majd, alezredes úrnak kitakarítani, a szobában dr. Kassa József százados és dr. Viczián Antal tartalékos főhadnagy rendezkedtek. Kedves család, Lőrinc István gazda, Marcella (Celluska) Anna (Pannika), Lajos szabó inas, a családtagok szívesen láttak. Ebéd a gödöllői szárny konyhájáról volt. Vacsora a háziaktól, volt bor, később rum, rumos teával vártuk meg az újévet.

1945

1/1. Hétfő: Napi irodai munka, az iktató, posta és kézbesítő könyvek beírása és újra megnyitása. A kerületi parancsnokszághoz helyzetjelentés (létszám) onnét posta.

2. Kedd: Rendes napi irodai teendők.

3. Szerda: Rendes napi irodai teendők.

4. Csütörtök: Rendes napi irodai teendők.

5. Péntek: Deteky Agoston alezredes úr a IV. csendőrkörülethez áthelyezve. Lomniczy Ferenc nt. alezredes úr az osztályt átvette.

6. Szombat Vízkereszt: ünnep.

7. Vasárnap: Rendes napi irodai teendők.

8. Hétfő: Rendes napi irodai teendők.

9. Kedd: Rendes napi irodai teendők.

10. Szerda: Rendes napi irodai teendők.

11. Csütörtök: Rendes napi irodai teendők.

12. Péntek: ÁLOM (Ől égett, a szalma 3 helyen lángot kapott, oltva lett). Hír: Budapesten a Keleti környékén dűlnak a harcok.

13. Szombat: ÁLOM (Béka, kakással, vesződés volt álmom).

14. Vasárnap: ÁLOM (2 gyertya égett, egyik lehajolt, eloltottam).

15. Hétfő: ÁLOM (Gödörásás alatta pince, sok hulla csont, pince sarokba temetés).

16. Kedd: ÁLOM (Motorkerékpár oszlop halad, előtte gyerek zuhanás, Miklóra felébredtem). 4 nap óta aggódás és rossz alvás. Az este és reggel repülők átrepülése.

17.-én Szerda: Rádió hír 50 háztömböt Budapesten elfoglaltak az oroszok, Budapestet foszforos bombával lövik az oroszok. ÁLMOM (kocséri templomban hallgatóztam, a templom ajtóhoz olajos rongyot tettem. [Karódarabra az ajtószöglethez] Templomból kimenet a sok ismerőst látva, egyszer csak közülük a fiam szól, „Apukám, maga is hazajött?”, s őt elszorult szívvel fejen csókoltam, de anyja és húga után nem tudtam érdeklődni, majd a posta helyén bomba szétlőtt ház alsó épületét láttam és arra felé tartottam).

21.-én Vasárnap: A harcok Balatonról keletre, a Balaton és Székesfehérvár között a pécsi vonatig, Velencétől a Dunáig terjednek, Vértes és a Pilis hegyekben, majd Budapest nyugati részében és a Margitszigeten harcolnak.

22. Hétfő: Csendes napi irodai teendő, a harcok súlyosak Budapest védői Budapest nyugati részében és a Margitszigeten igen erősen harcolnak, új rádió adó nyílt „Rádió Magyarországon” címmel 45. kh. 350h.h.-on 8:15.30.-ig, 12:15-30-ig, 19:15-30-ig. Első adás ma 19:15-30-ig. Köszön az új debreceni kormánynak: „áruló klikknek” nevezi.^[26]

23. Kedd: Ma virradóra álmotam, hogy Jászszentandrásra – mint békeidőben – olyan gödöllői forma lakásban bútorunkat megtalálva, mosakodtam, s feleségem adott habféhér fehérneműt vettem magamra, majd még két bajtárs érkezett, erre felébredtem. Rádió hírek: előző naphoz viszonyítva változatlan. Délutáni munkám napi eseményírás volt. Dr. Viczián Antal tartalékos főhadnagy, áthelyezéssel – hasonló minőségben a kerületi parancsnokszághoz vezényelték át, és helyette Lenkei József irodai gyakornokot osztották be.

24. Szerda: A napi irodai teendő. Dél előtt dr. Viczián Antal tartalékos főhadnagy és Lenkei József irodai gyakornok között iroda átadás-átvétel történt. Rádió hírek vigasztalóak, csapataink (németekkel karöltve) Székesfehérvár visszafoglalása után északra törtek előre. Velence és a Duna között, Ercsi községig Budapest felé, Budapesttől 23 km-re haladtak. Budapest, [!] illetve Pest elvesztése után Budán harcolnak Budapest védői. Délután 17 óraker Öttevény község végén lévő kastélyban gyülekező volt, az összes tisztnek és bizonyos létszámú tiszthelyetteseknek, tájékoztatást adott az általános és hadi helyzetről Nagy Ferenc nevű képviselő: ecsetelte, hogy Budapest védőinek helyzete elképzelhetetlen volt, egy hétig élelmezni nem tudták, majd az erős nyomásra nők, gyerekek segítségével 8000 rendőr, 4000 csendőr, majd a nemzetőrség és a bennrekedt katonákon kívül – segítségre voltak. Majd élelmet és lőszert repülőgép bejegesedése miatt vitorlázó repülőekkel tudtak egy hét után részükre szállítani, mely gépek részben a Várban, részben a Vérmezőn szálltak le. Jelenleg Budapest védőivel az érintkezést felvenni nem lehet, mert az oroszok arcvonala Dobogókő (Vértesi hegység [!], Pilisi hegység) [!] át Biatorbágyánál Székesfehérváron át a Balatonig húzódtott.

25. Csütörtök: A napi irodai teendők. Zámory Árpád ezredes kerületi parancsnok úr meglátogatott bennünket, a visszahúzódról (Budapest alá) volt szó, a menet mikéntjéről, a rádió hírek jók voltak, a vonalal szilárdultak. A külső és a budapesti belső arcvonalban küzdők és a család helyzete miatt elnyomott bánatos szívvel magamba vonulva belsőleg sirattam a családom (bánkódtam), gondoltam a tüzelő, víz és élelem hiányukra, s arra, hogy hogyan érezhetik magukat, (hír szerint) lerombolt házak üszkös égett falai között, esetleg megbecstelenítve, párom, lányom, fiam, majd az előbbieket – ha a harcoló csapatainkkal vonultak vissza. Elfogott a viszontlátási vágy, mivel valaha én fáztam is a harcmezőn, de szeretettjeim tudtam otthon a jó meleg szobában vannak, s most megfordítva én vagyok a jó meleg szobában, ők pedig fáznak és nélkülöznek, ha nem tudtak édesanyám [!] és húgommal hazamenni Kocsérra. A mai nap Pál napja: egész nap esett a hó. Este 17 óraker, a Szent István utcában lakó Müllner csizmadiahoz a csizmaanyagot elvittem csináltatás végett. Ezen nap este 18 órától 18 :40-ig hajvágást eszközöltem.

26. Péntek: Rendes irodai teendők. Hírek változatlanok. A rádió bementása szerint, csapataink a Vértesen haladnak előre. Buda felszabadítása – csekély haladás miatt – nem látszik lehetőnek.

27. Szombat: A napi irodai teendő. ½ 14 – től 1/2 15-ig a „Magyar Rádió háborús üzeneteket szolgáltat” üzeneteit hallgattam a háziakkal, majd élelmentartalékunkat rendeztük, s utána 16 órára a kastélyba kellett volna menni. Tekintve, hogy molnár inashoz hasonlók voltunk, nem mentünk. Tájékoztató szerint „nyilas képviselő” tartott beszédet.

28. Vasárnap: Reggel 7 óraker kelés, létszám jelentést a kerületparancsnokszághoz, Szabó szakaszvezetővel elvittem.

½ 12-kor sorakozó volt a karhatalmi szakasznál, hol Temesváry vezérőrnagy csendőrségi felügyelő tartott tájékoztató beszédet általánosságban az oroszok nagy fokú barbárságáról. Délután ½ 15-kor a csizmadia és Déry József őrmestert családjával [!] – otthonában (felesége jászszentandrásai) majd ½ 19-kor tértem vissza a szállásra.

29. Hétfő: Reggel 7:10-kor az iskolában lévő karhatalmi századnál jelentkeztem. Katonák után razzia volt, razzianál mint 3. számú útlezáró járőr, Szabó szakaszvezetővel vettem részt, Öttevény Kunsziget felőli kijáratánál. 1/2 13 óraker bevonultunk ebédre. Délután a háziak csillárját javítottam, mert egy szál vezeték benne a karban elvasasodott. Ezen a napon túl hideg szél fúj. Hordta a szél a havat, kb. 22 fok volt a hideg.

30. Kedd: A napi irodai teendők. Rádióhír: a Balaton és a Duna között észak-északnyugatra a csatorna északi részén erős támadásba kezdtek az oroszok, teret nyertek. Budavárt észak és nyugat felől támadva szintén csekély teret nyertek. A nap hosszú volt, sokat gondoltam a családra, kik Budapesten Thököly u. 17. sz. alatt maradtak, hogy talán soha többé nem látom őket.

31. Szerda: A napi irodai teendő.

1. Csütörtök: A napi irodai teendő: 11-12 óra közötti időben gazdasági hivatali illetmény fizetés. 739,11 Pengőt kaptam. Hírek nem voltak.

1945. II. 2. Péntek: Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnep. Nap ünnepi irodai teendő. Délután az elhelyezési helyen (szobában) olvastunk, majd este Kertész Lajos és Závodi Gyula irodai tisztgyakornokok látogatásban voltak.

3. Szombat: Nyugtalan volt az éjelem a hátrahagyott feleségem és két gyermekem után, aggódva elszorult szívvel (a házi kisleány haját megsimítva) éjjel összevissza álmotam: kint csendőr mivoltomban felsőbb rendeltre „az egyik gazda tanyájától távol kb. 100 méterre széjjel lévő szénaboglyáját raktam össze azon célból, hogy majd elfogjuk vinni, de el ne ázzon, rongy ponyvákat dobáltam a tetejére, amit a gazdasági meglátott, ezt a tanya udvarán mondta a gazdának, ki éppen a lakás padlásáról jött le azzal a szándékkal, hogy jön oda engem felelősségre vonni” mi lett volna a következmény, nem tudom, mert felébredtem. A parancsnok úr Győrbe utazott. 1 pár bőr csizma ma lett kész, elhozta Müllner csizmadiatól.

4. Vasárnap: Délelőtt olvasás, tisztálkodás, kapca és törülköző mosás, ebéd. Ebéd után olvasás. ½ óra 66-os kártyajáték^[27] volt Baukó János főtörzsőrmester irodatársammal, mert Horváth József és Joó Miklós főtörzsőrmesterek Mosonmagyaróváron voltak. Este vacsora után meglátogattuk bennünket a nyomozó osztálytól Tömösi főtörzsőrmester úr, röviddel hazaértek Horváth és Joó főtörzsőrmesterek. Begyülekeztünk a háziakhoz, a szomszéd és ismerős sereg, borozgatás és cigányzene mellett éjfélig szórakoztak, míg jómagam kezdetben a szobából dúdoláshoztam én is a nótákat, de mikor kitelepült a szobánkbeliek is a háziakhoz, én hozzáfogtam egy egyleti könyvet olvasni, mely szövegére, amikor az első szentáldozás boldog gyermek s vele a szülő örömeihez értem, a legjobb cigány zene hallatára az asztalra borultam - gyermekeim az akkori boldog időkre gondolva - zsebkendőmbe temetkezve zokogtam, mint egy anyátlan árva gyermek. Éjfél után feküdtem le. A mai rádió hírek, Budavár körüli szoros gyűrűről számoltak be, nem vígasztalt.

9. Hétfő: Napi irodai teendő délelőtt, délután a szobám olvasással foglalkoztam. Este hallgattam híreket, de nem voltak kedvezőek. Gondoltam szeretettjeimre, elszorult szívvel feküdtem és aludtam el.

6. Kedd: A napi irodai teendőkön kívül, a nap változatlanul telt el. vitéz Joó főtörzsőrmester ma Lébényben volt ruha felvételezésre.

7. Szerda: A napi irodai teendő. Már második éjelem nyugtalan, valami nem várt változásra, előérzés. Losonczy Károly nt. őrmester bevonult, ki Budafokon, majd Székesfehérváron volt az orosz megszállás alatt. Elbeszélése szerint özön emberek van és jó felszerelés az oroszoknak. Nem rossz akaratúak, csak a nőket igen izléstelenül szeretik, sorozatosan átmennek egy-egy nőn. Győzelemre sem az ő állítása, sem egyéb hírek nem kecsegtetnek. A Rádió nagyhangon beszél, „majd”-al fenyegetődzik. A Kossuth rádió ellenkezőleg: „nemsokára eljön a felszabadítás órája”, Budapestben és vidéken is dolgozni, illetve munkára buzdít az új Magyarország felépítésében, kemény, csak nagyon lassú.

8. Csütörtök: A napi irodai teendő. Az eső egész nap esett. Lébénybe akartunk (Horváth, Baukó) menni, de az eső miatt nem mentünk.

9. Péntek: A napi irodai teendő. 10 órakor indultunk Lébénybe, ruhaszerű kocsival, hűvös, de jó idő volt. A csere nem sikerült.

10. Szombat: A napi irodai teendő.

11. Vasárnap: Farsang vasárnapja. Csendes farsang (húsleves, babfőzelék, húspörkölt, bor nélkül). Egész nap regényolvasással telt.

12. Hétfő: Farsang 2. napja. Csendes napi irodai teendő. Hírek sablonosok az eddigiekkel. Látogatóban itt járt Takács József őrmester rádióműszerész. Csuklottam, gondoltam a még élő családjaimra, s hogy viszont emlegetem. Kossuth Rádiót este hallgatom, bemondták, hogy Buda vára elesett. 1500 német és hungarista esett fogságba.

13. Kedd: Farsang 3. napja. Nap csendes, irodai teendő. Hír, hogy a Budát védő sereg az ellenség gyűrűjéből kitört, majd ugyancsak hír, hogy a német, hungarista csapat éke Budapestre betört.

14. Szerda: Csendőrnapi. Reggel ½ 8 h-ra a század körletében (iskolában) volt gyülekező, 8 óra templomba menés volt. ¾ 9 óra után gyülekező az iskolába ½ 10 órakor sorakozó és zártmentés az őrsre dr. Kassai József százados úr vezetés alatt átmentünk, hol a nap méltatását Zámory Árpád ezredes kerületparancsnok úr olvasta fel, a kitüntettek névsorát pedig Karsay alezredes kerületi sgti.^[28] olvasta fel. Utána a szálláskörletbe mentünk s 12 órakor társas ebéd volt az iskolában (1

tál étel gulyásleves, 3 dl bor). Az urak az őrsön, a kerületparancsnok étkezéjében, a csendőrségi és közbiztonsági főfelügyelő Finta altábornagy és B. M. [!] úr^[29] Rajnits Gábor jelenlétében tartották a díszebédet. A mi ebédünk ½ 13 órakor véget ért, szállásunkra térünk pihenésre, én délután leltárral kapcsolatos jegyzőkönyvet gépeltem, este felé pedig a honvédségtől szerzett nadrágot igazítottam magamra és vasaltam át, (este bableves volt) a vacsora után rádió híreket hallgattunk volna, de áram nem volt. A rádióban beszélt, illetve a B.M. úr [!] szövegét, majd a hadparancsot olvasta fel, melyből néha-néha felgyűlölt áramkörben lehetett hallani. 20 óra után csendőrnapi estét tartottunk, bor mellett 24 órakor ért véget, két főtörzsőrmesterrel voltunk együtt.

15. Csütörtök: 8-9 óra között gyakorlat volt az iskola udvarán. Eső szemergélt, utána a napi irodai teendő. Rádióban: Budapest védői Budáról kitörték, a kitörő csapat elérte a külső harci zónát. 9600 német, 2000 magyar sebesült maradt Budán a pincékben, rögtönzött kórházakban, a várparancsnok a kanonok rend pápai nunciusa gondviselésére bízta őket.

16. Péntek: Losonczy Ferenc alezredes ideiglenes gazdasági hivatali urat 14 napra Lébénybe vezényelték és ma a Gazdasági Hivatal útba indult. Az osztályparancsnokságot dr. Kassai József százados úr vette át 14 napra. A napi esemény változatlan.

17. Szombat: A napi irodai teendő. A család sokszor naponta eszembe jut, ha élnek, hol lehetnek, és mi lehet velük. Délután polgári ruha szétbontásával és kipucolásával foglalkoztam. Este búcsúest volt, mert Postás János honvéd (Bp. IV. Városház u 11.) (a háznál dolgozó szabó iparos) búcsúestét tartott éjfél után 3 óráig. A zenés búcsúest folytán rosszul aludtam. Álom volt: egy erdő, füstfelhő, alul völgyön át halotti énekeszerű hangzajjal fenn terített asztalhoz várva jött a sereg, személyt azonban látni nem lehetett.

18. Vasárnap: Reggel a napi posta elintézése. A nap többi szakaszában vasárnapi pihenés, este a kerületi parancsnokságtól Hargitai János és Köteles Ferenc főtörzsőrmesterek jöttek, kártyaparti (ulti) mellett boros, dalos est. Esti zene Kertész hivatali akornoknál a 36. szám alatt.

19. Hétfő: Reggel ½ 9h. Zámory ezredes iroda megnézésén volt. 9 órakor az ezredes úr visszajött azzal, hogy az irodát vissza kell tenni a 41. szám alá. 11-12 óra között az átköltözés meg is történt, Haárs Péter lakó szobájába (Ötvevény, Szt. István út 41. sz. alá).

20. Kedd: Délelőtt posta elintézés, délután a vett polgári ruha nadrágjának kifordítás céljából elkészítése. Influenzás voltam, éjelem elég nyugtalan és lázas.

21. Szerda: Influenza miatt nem vettem részt a nappali gyakorlaton. Postát elhordtam (kerületi gazdasági hivatalnak, bíróságnak, karhatalomnak.) Délután nadrág varrással foglalkoztam, orvosnál voltam.

22. Csütörtök: A napi irodai teendők. Délután nadrág varrással foglalkoztam, gyakorlat alóli felmentésemet kértem, s ezzel kapcsolatban orvosi bizonyítvány miatt, az orvoshoz átiratot készítettem.

23. Péntek: Postát széthordtam és az orvosnál, orvosi vizsgálaton voltam. Gyakorlat alóli felmentéshez orvosi bizonyítványt kértem.

24. Szombat: Napi irodai teendő, posta. Kaptam orvosi bizonyítványt váll zsihbada panasz miatt, gyakorlati felmentést javasolt, az osztályparancsnok terjesztette fel. János testvérem felől érdeklődtem, Gaál Bálint nő. v.^[30] törzsőrmestertől kaptam választ. Öcsémről a kerületje nem tud. Hímesházán a bajtársai még tudtak róla, azóta nyoma veszett.

25. Vasárnap: Posta kézbesítés, 10 óra templomban voltam, mivel feleségem születésnapja 24.-én, fiam neve napja ma van, hálaadást tartottam emlékükre távollétükben. Ebéd után zubbony és köpeny, nyak, fej, törülköző és 2 lepedő mosást rendeztem.

26. Hétfő: Az éjjel álomban falumban (Kocsér) jártam csendőrruhában, az utcában a fiammal találkoztam, majd az őrsre mentem hogy jelentkezsek, hol két fiatal csendőrral beszélgettem, kik szemembe mondták hogy mit csinálnak, lefogjanak-e, feleltem, ahogy akarják, majd később elfogtak, hogy a muszkáknak átadtak-e nem tudom, mert közben felbredtem. Sirattam a kislányom – amikor a fiammal találkoztam – hogy azt nem láthatom meg. Érdekes, hogy a vonalon úgy átjutottam, hogy egy oroszt sem láttam, de a falumban sem. A napi irodai teendőkön kívül különösebb a nap folyamán nem történt.

Kossuth rádió híri! Miklós miniszter^[31] [!] Szegeden járt értekezletet tartott, s kihirdette, hogy a földreformot, mihamarabb meg kell valósítani. Földet a parasztnak. Gazdasági munkára a benzint már megkapták. Dolgozni kell minden magyarnak és aratni, most az a pillére az ország újbóli felépítésének. A vagyont attól elvenni, ki gyáván elhagyta, a ...-ikkal^[32] [!] menekül és orosz kolhoszokba [!] tevődik, orosz rendszerbe. A magyar arcvonalról, csak a Garam térségében verték vissza az orosz a Garam túlpártjára, sok zsákmány az eredmény.

27. Kedd: Napi irodai teendő.

28. Szerda: 8 órakor gyalog kivonulás volt a községi levante gyakorlótérre, bevonulás után a posta kézbesítés. Délután irodai teendő, az őrsutasítás gépelése. A szétszedett pantallót mostam és kivasaltam.

III/1. Csütörtök: Napi irodai teendő. 10-11 órakor illetmény (793,30 P) felvétele. Délután a pantalló csinálásával foglalkoztam.

2. Péntek: Irodai teendő. Délután a pantallóm teljesen elkészítettem. Az elmúlt napokban a rádió a magyarországi harcokról, egy szó hír sem hangzott el. Kb. négy éjjel rossz, aggodalmas éjszakáim voltak, felébredek, bánatomban és szívfejdalmamban, fetrengék ágyamban a család sorsán. A karhatalmi gyakorlat alóli felmentésemre engedélyt kaptam.

3. Szombat: Jött parancs, nincs vasárnap, templomba menetén kívül, dolgozni kell. Délután a szálláson pihentünk, tisztálkodtam. Este bajtársi összejövetel volt.

4. Vasárnap: A napi irodai teendőkön kívül, vasárnapi szünnap volt.

5. Hétfő: Napi irodai teendők.

6. Kedd: Napi irodai teendők.

7. Szerda: 8-9 órakor kivonulás a levante gyakorlótérre, hol 8:20-8:40-ig erős hózivatar volt. Nem lehetett 100 méternél tovább látni, néző voltam, fehérre lepette a hót. Ezen virradóra éjjel álomban feleségemmel találkoztam: mondván neki, de megöregedtél, akárcsak édesanyád – állj csak mellé – annyi eltéréssel, hogy te még nem vagy olyan hajlott, de teljes a hasonlat.

Arra gondoltam a hóviharban, hogy mindketten halottak, azért álmodtam velük, de akkor mi lehet a gyermekekkel (Olga, Géza). Igaz azokkal már előbbi ilyen esős napon álmodtam, hogy találkoztam velük. Délután illetve ebéd után civil kabát varrással foglalkoztam, majd posta széthordása. Este pedig kártyázással telt el a nap.

8. Csütörtök: Posta kézbesítés, amikor is hoztam a rendeletet az átszervezésre. A kerületi parancsnokság Karhatalmi Parancsnoksággá fog alakulni. Horváth József gyalogos főtörzsőrmester és Gimes József számvívő főtörzsőrmester Szönyre, majd Nyergesújfalura mentek a szétbarmolt vagonrakomány maradvány után. Reggelen hó esett, 10 óra tájban szintén hideg és hóesés volt.

9. Péntek: Napi irodai teendő (posta kézbesítés, elhözás, anyakönyvi lapom másolása). A század ma éles lövést végzett. 16 órától 18 óráig gyónás! Feleségemmel álomban találkoztam, fekete kabátjában öltözve volt, jókedvében (nevetni) láttam, megnyugodott üde arccal volt.

10. Szombat: ½ 8 órakor Szentmisen és Szentáldozáson vettem részt. Kora reggeli órától, délig esett a hó, teljesen télies az idő. Délután már olvadás volt, a szél dühöngött. Éjjel a cserepeket is dobálta a tetőről. Este szórakozás, 11 óráig kártyázás volt. Hírek a rádióban. A Balaton mindkét oldalán megindultak, a Dráván északra átkeltek a csapatok (kőza hír: Szabadkánál vannak).

11. Vasárnap: Posta elvitel és kapott posta kezelése, délután a szálláson alvás, este kártya, szórakozás.

12. Hétfő: Éjjel álomban a családnál jártam. Az ellenség áthaladását egyik vasúttállomáson sok villanytranszformátor között fekte, egy községnél éltem át. Az állomáson két orosz járó sétált, s én civilben bementem az állomás túlsó oldalán lévő korcsmába, hol családom után érdeklődtem, honnét egy kisfiú az utcába, ahhoz a lakáshoz vezetett, ahol a család lakott. A két gyermek az utcára néző ablaknál ülve, zsiros kenyeret ettek – vékony, elcsigázott sovány kinézésűek voltak, viszontlátásuk nem idézett náluk örömet, majd elvezettek az udvarban bentebb lévő villaszerű épületbe, hol Szabó Gyula nt. főtörzsőrmester és családja fogadott,

majd később Szabó, rokon lánnyal a feleségem oldalszobából kijöve – egy kis szösze hajú kb. öt hónapos babával a karján. Nevetve, jókedvében fogadott, régi jó kondíciójában volt. Éjjel eső, reggel pedig ¼ 8-8 óra körül hó esett, Gergely nap lévén délután ködös eső esett. Este – vacsora után – kártyaparti volt.

13. Kedd: A napi irodai teendő. Délután borbélynál voltam – de igen sokan voltak – nem kerül rám a sor nyírásra [!]. Elsétáltam a vasútállomásra. Pajor Béla utáni kutatás miatt az üzletvezetőség címét írtam fel. Visszafele az Öreg u. 60. szám alatt lakó Béki József őrmester családját látogattam meg. Béki aznap őrségben volt.

14. Szerda: Napi irodai teendő. A nap borultas, szeles volt. A sár jól felszikkadt. A kerületi parancsnokságnál 17 óra tájban a napi parancs [!] voltam. Este: zenés takaródó. Este: 2 kerületparancsnoksági segédcsendőr itt volt.

15. Csütörtök: Nemzeti ünnep: 6 - 7 órakor zenés ébresztő, 8 órakor sorakozó a század körletben, mint invalid^[33] irodisták az evangélikusokkal az evangélikus templomban mentünk. Római katolikusok templom után, díszmenetet mentek állomásparancsnok altábornagy előtt. Istentisztelet után ½ 11 órakor a kertek alatti gyümölcsösben gyülekező volt. Március 15-ét Karsay Jenő alezredes, kerületparancsnok ismertette. Ebéd után rövid pihenőként a szálláson lévő díványon elaludtam, amikor is Budapesten jártam az öcsém lakásán, hol a családot hagytam. Miklós öcsémmel előbb találkoztam – mintha a szállás lakás közelében lett volna – hol éppen a ruhám a csomagból szedtem ki, majd a lakására mentem, lakása sértetlen volt, de itt csak a sógornómmal találkoztam. Mért nem találtam senkit a háznál? Hol vannak, megkérdezni nem tudtam, mert ekkorra már felébredtem, hogyan köszöntem be, vagy a kiszedett ruhákból mit vittem oda, nem tudom, csak a hallban az egyik szekrényt nyitottam meg.

16. Péntek: A napi irodai teendő: ma a század készül, kiszedték a betegeket, őrségbe nt-ek [!] csökkentett létszámmal (hét fő) vett részt. Este kaptak három napi ételmezt. Horváth József I. főtörzsőrmester is ki van jelölve. Én átvettem a foglártságot. Este kapca mosással foglalkoztam.

17. Szombat: A század (nyolcvan fő) 7 órakor vonattal razzia tartás céljából Komáromba indult, s onnan szét a Garam és Nyitra vidékre.

Álmodtam: Kislányom 7 éves forma, kicsi sovány képű, elcsigázott öltözöt volt amin találok, egyik alacsony vasrács kerítésnél, melynek ajtaját én csuktam illetve húztam be, s ott találkozza annyit mondott, ő nem merne kinyitni. A kerítés úgy tűnt fel, mintha valamelyik templomban, vagy előtte volt. A kerületparancsnoktól a legénységi minősítéseket hoztuk el. Délután szállás sűrűs, majd a századnál, villanyjavítás, utána a szálláson ágy összeszerelés volt.

18. Vasárnap: Reggel posta elvitel – közben fogadás ellenőrzése. 10-11 óráig templomban voltam. Álom az új ágyban: egy dűlő út melletti tanya szalmakazla mellől egy széket elvittem, s a kereszt után átfutva, egy tengeri táblának tartva, ügyeltem a tanyabeliek nehogy észrevegyék az elhozatalát a székeknek, az út határnak vezetett – határdomb is volt, a tengeri köré felfelé kellett menni, mire visszazentem, a szék tökké változott. Ebéd jó volt, öt fánk is volt. Délután 3 óráig aludtunk. 5-6 óráig fogadóssal favágatás.

19. Hétfő: József nap. A napi irodai teendő délelőtt és délután is.

20. Kedd: Napi irodai teendő.

21. Szerda: Napi irodai teendő. Vitéz Joó főtörzsőrmester a kerületi parancsnokságtól a dohányt felvételezte. Este a század razzia tartásról bevonult.

22. Csütörtök: Napi irodai teendő. Déli és délutáni időben dohányosztás. Estefelé a felvételezett szalmazsákot és négy db lepedőt leadtam. Visszajövet Lőrincz Lajos szabómesternek segítetttem egyenruhát javítani, hogy az én civilruhám csinálja. Este birkapaprikás volt.

23. Péntek: Irodai teendő. Délitől a civilruhám elkészítésénél segédkeztem, majd estefele összehajlásom lévén és az anyag, majd iroda egy részével kocsin 20 órakor indultunk, Mosonmagyaróváron át, Mosonszentpéter, Mosonszentjánoson át Pusztasomorjára haladtunk, szép éjjel holdfényűnél. Időnként én hajtottam.

24. Szombat: 5 órakor Pusztasomorjára megérkeztünk. Itt nem lett szállás, vissza kellett hajtunk Mosonszentjánosra, hol Kerhtner Lénárt, Erdősor u. 10. sz. alatt lefoglalt utcai szobába került helyem, hova az irodai részleget és a mentett anyagot bepakoltam. Ágyat állítottam fel, matrac fejpárnákból vettem ágyban aludtam ki előző éjjeli álmatlanságom. 24 órakor Száraz András bírósági törzsőrmester kopogtatott be, és eresztettem be az ablakon, s aludt velem egy szobába.

25. Vasárnap: (Fekete vasárnap) Reggel a mosakodás együtt [!] elvégzése után a néminél reggeliztünk tejet. Utána az őrsre térve, rosszabbodott a hangulat, mert a győri osztály is költözött, majd nyomozók, gépkocsi (közlekedési osztály) javító részlege is érkeztek, az a hír hallott tőlük, hogy Pápát már lövik, biztosan látható. 9 óra tájban a vitéz Karsai Jenő alezredes kerületi parancsnokhelyettes is megérkezett, ez is a feszültséget jellemezte előttünk. Gondolva az utolsó útra (le a magyar földről) elszorult szívvel gondoltam a még talán élő családomra. Találkoztam Huszár János számvivő törzsőrmesterrel is, de a magával hozott családját már nem láttam. Déli 12 órakor megyek az ebédhez a laktanyába, mely a Vasút u. 20. alatt van.

26. Hétfő: Egész nap lestem Haudinger Károlynét a Dombháti utcai lakás miatt, este beszéltem vele.

27. Kedd: Reggel beszéltem szintén vele, német, de jól beszél magyarul. Délre kitakarítottam, és délben átköltöztem, este felé megérkeztek a bajtársak. Este már ott aludtunk.

28. Szerda: Délelőtt jól éreztük magunkat. 15 órakor fogatokat azonnal pakolni, irány Feltorony^[34]-Barátfalva^[35]-Vemely^[36]-Nezsiderbe^[37] 24 órára érkezünk.

29. Csütörtök: Reggeli, ebéd. 15 órakor riadóba elhagyni a falut (Nezsider). Én Nezsiderbe [!] elmaradtam. Fő utca 12 sz. ház istállójában a tehén jászol alá bújva vártam meg, míg a század elhagyta a falut. Naplementekor áttöltöttem civilruhába, majd egy rossz kalapot kértem az ott lakó öreg nénitől, s azzal csomagom a vállra véve, elindultam a magyar hazá felé. Kb. 22 órakor Barátfalvára érkezve egy német lakásán az istálló padlásán a szalmában aludtam.

30. Nagypéntek: A német istálló padlásán igen fáztam, de azért felkeltem, megmosakodtam, a német asszonytól egy csupor tejet kaptam, és ezért egy csomag dohányt adtam a néminek. 8 órakor elindultam Feltorony városán átjutva útelágazásnál egy honvéd kocsira ülve jutottam el Mosonszentjánosra, a Hartner János lakására értem kb. 12 órakor. Civilbe [!] mindjárt nem ismertek rám. Ez este rábírtam a nénit, hogy otthon aludjon. A kislány ágyában aludtam.

31. Nagyszombat: Az ellenséges támadás már igen közeledett – a napi házi dolgon kívül estig jól voltunk, amikor is Koleff Stefani pesterzsébeti bolgárkertész, majd később Varga György próbaszolgálat tizedes keresett fel. Délután főzött a néni, mire az ellenség a kéményfüstre benézve kb. 18 órakor Szabó Pál magyar bácsi háza tetéjét aknátalálta érte. Este már felöltözve szobába az ágyon feküdtem. Belövés 24 óráig igen sok volt.

1. Húsvétvasárnap: ½ 5-kor oroszok bejöttek, kb. hat orosz lámpát gyűjtött, majd hozzám jöttek be, átmotóztak, gumiköpenyem zsebéből kesztyűm, zsebkendőm, villanylámpám elvitték. Igen tömegesen vonultak be, s 7 órakor átvonultak a falun, s utána kezdte a német az ellentámadását, mikor is kaptam a két előbbi fiút és kiosontunk a faluból. Amikor a Hanságón át három folyón kellett átjutni, húsvét tiszteletén kétszer fürödtem. Ezen az estén a lébényi vasútállomáson aludtunk. Koleff bolgár és Varga próbaszolgálat tizedessel.

2. Húsvéthétfő: ½ 8 h.-kor indultunk kb. 9 órára Ötvenyben a Lőrincz István családhoz értem. Tejes reggeli után átmentem a H. családhoz. Onnét visszafelé jövet egy orosz elkapott dolgozni. Egyik lakásból egy szekrényt vittünk le Fekete József főtörzsőrmesterrel – ki szintén civilbe [!] volt – s utána kipucoltam. Mivel a háziaknak minden jószágát elvitték, a ház fiatalja bujdosott, vettem csomagom, és elindultam Abdán át Győr felé. A győri hídon átigazítottak, Győrön át kb. két km-re a híd mellett komppal jutottunk át és a kórház istállójában aludtunk a 120 km-es jelzőnél, kenyér-víz volt a reggeli.

3. Kedd: 7 órakor indultunk Gönyűn át Ácsig (94 km). Ácson Artmann István munkás (Etelka-telep, ács) lakásán aludtam.

4. Szerda: 8 órakor indultam Komáromon át Szőny, majd Almásfűzitőig (74km). Tata felé vettük utunkat, az 8 km. Itt aludtunk az állomáson. Kenyéren és vízen tettem meg a fásasztó utat.

5. Csütörtök: Bicskétől 2 km-re igazoltatás miatt gyűjtve kísért az orosz Bicskére. 14 órakor szabadultunk. Elvették a pisztolytászkám és derékszíjaim. Majd délután vártunk a vonatra. Itt találkoztam Turi Kovács Sándorral, itt éjeleztem, hogy vonatra ülünk.

6. Péntek: Bicskétől 7 órakor indultam Biára (18 km). Esett az eső. Tószegi Ferenc munkás lakásán pihentünk Kováccsal, itt ebédre bableves volt. Torbágyon át, Budaörsre (13km) érkezünk.

7. Szombat: 8 órakor indultunk a Farkasréti temető felől a Wolf K. úton át, a Ferencz József hídon gond nélkül, szerencsésen bejutottam Budapestre, utána Karsaiékhoz vettem az irányt. Hála Istennek a családom – feleségem és két gyermekem – egészségben itt találtam. Isten áldott neve.

1945 április 8. Vasárnap Budapesten.

[1] ANDROVICZ GÁBOR: *A csendőr magánélete*. Horthy-korszakot Kutatók Társasága.

https://horthykorszak.blog.hu/2016/05/04/a_csendor_mint_maganember_a_horthy-korszakban ^[17] (utolsó letöltés: 2022. április 28.)

[2] BARTÓK DOMOKOS: *Bajtársiasság. Csendőrségi Lapok*, 15. évfolyam, 15. szám, 1925. augusztus 1. 270-276., 270.

[3] Csendőr-tízparancsolat. *Csendőrségi Lapok*, 30. évfolyam, 14. szám, 1940. július 15. 458.

[4] BÓTI IMRE: *Életrészlet. Bóti Imre volt csendőrfőtörzsőrmester gépirata*. Budapest, 1946

[5] BÓTI IMRE: *Emlékfűzet a családtól távoli időkről (1944.11.16. - 1945. között)*. Kézirat. Számozás nélkül

[6] Bóti Imre volt csendőrfőtörzsőrmester kérelme a Csendőrségnél eltöltött idő igazolására. Budapest, 1945. május.15. Másolat. (Az eredeti példány a Hadtörténelmi Levéltár tulajdona.)

[7] Nyilatkozat. Pilisvörösvár, 1945. szeptember 10. Másolat. (Az eredeti példány a Hadtörténelmi Levéltár tulajdona.)

[8] Nyilatkozat. Fót, 1945. szeptember 14. Másolat. (Az eredeti példány a Hadtörténelmi Levéltár tulajdona.)

[9] Bóti Imre nyugdíj igazolási kérelme. Cegléd, 1948. február 20. Másolat. (Az eredeti példány a Hadtörténelmi Levéltár tulajdona.)

[10] Elhunyt

[11] Honvédelmi miniszter

[12] A HÉV 1911-től a Keleti pályaudvar–Gödöllő MÁV állomás között közlekedett. 1970-ben helyezték át a végállomást a Keleti pályaudvartól az Őrs vezér tere.

[13] A 75-ös villamos a Keleti pályaudvar és a Csörsz utca között közlekedett.

[14] A 44-es villamos a Széplóna és a Bosnyák tér között közlekedett 1944-ben.

[15] A 90-as villamos a Nyugati tér és Rákospalota között közlekedett.

[16] Gödöllőn a Blahánéről (Blaha Lujza) elnevezett telepen fürdő működött 1926-tól az 1970-es évek elejéig.

[17] A 46-os villamos a Keleti és Nyugati pályaudvarokat kötötte össze.

^[18] Helyesen: Ferenc József tér megálló. Ma: Gödöllő, Szabadság tér megállóhely.

^[19] Bóti Márta

^[20] Eltávozáson

^[21] Nem feloldható rövidítés

^[22] Állapotos

^[23] Andrással

^[24] Nem feloldható rövidítés.

^[25] Nem feloldható rövidítés.

^[26] Valószínűleg a nyilas Rádió Budapest adásáról lehet szó.

^[27] Hatvanhat vagy snapszer: magyar kártyával játszott játék.

^[28] Segédtsizt. A nevezett Karsay Jenő alezredes 1944-ben a debreceni VI. csendőrkerület segédtsiztje volt.

^[29] Valószínűleg Vajna Gábor, a Szálasi-kormány belügyminisztere.

^[30] Nem feloldható rövidítés

^[31] Helyesen: dálnoki Miklós Béla, az ideiglenes nemzeti kormányfője

^[32] Az eredeti szövegben három ponttal jelezte a szerző a szót.

^[33] Szolgálatra alkalmatlan, beteg, erőtlén.

^[34] Ma: Halbtum, Ausztria

^[35] Valószínűleg elírás: a szerző a Féltorony melletti Barátudvarra gondolhatott (ma: Mönchhof). Nota bene: Barátfalva (Ollersdorf im Burgenland) ma szintén Burgenlandban található, Szombathelytől 33 kilométerrel nyugatabbra.

^[36] Valószínűleg elírás: a szerző a Nezsider mellett fekvő Védenyre (ma: Gemeinde Weiden am See) gondolhatott.

^[37] Ma: Neusiedl am See, Ausztria.

Címkék:

napló ^[18]

csendőrség ^[19]

második világháború ^[20]

Kiadás: 22. évfolyam (2022) 2. szám

Forrás webcím: <https://www.archivnet.hu/emlekfuzet-a-csaladtol-tavoli-idokrol-boti-imre-csendor-naploja>

Hivatkozások

[1] <https://www.archivnet.hu/emlekfuzet-a-csaladtol-tavoli-idokrol-boti-imre-csendor-naploja>

[2] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/emlekfuzet_1944-1945_2.jpg

[3] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1917_praga.jpg

[4] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1918_07.30.jpg

[5] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1922es1.jpg>

[6] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1923_b1.jpg

[7] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1920-a1.jpg>

[8] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1930091_0.jpg

[9] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/kenderes-1933-junius-7-a-kormanyzo-felesege-horthy-miklosne-jotekonyisagi-eloadast-szervezett-melyen/1933k1.jpg>

[10] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/kenderes-1933-junius-7-a-kormanyzo-felesege-horthy-miklosne-jotekonyisagi-eloadast-szervezett-melyen/1933k2.jpg>

[11] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/kenderes-1933-junius-7-a-kormanyzo-felesege-horthy-miklosne-jotekonyisagi-eloadast-szervezett-melyen/1933k3.jpg>

[12] <https://www.archivnet.hu/kenderes-1933-junius-7-a-kormanyzo-felesege-horthy-miklosne-jotekonyisagi-eloadast-szervezett-melyen>

[13] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1935_k1.jpg

[14] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1940-e1.jpg>

[15] https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1942_c1.jpg

[16] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/u364/1970-e1.jpg>

[17] https://horthykorszak.blog.hu/2016/05/04/a_csendor_mint_maganember_a_horthy-korszakban

[18] <https://www.archivnet.hu/cimkek/naplo>

[19] <https://www.archivnet.hu/cimkek/csendorseg>

[20] <https://www.archivnet.hu/cimkek/masodik-vilaghaboru>